DISPUTATIO INAUGURALIS
DE

JURE BONORUM MATERNORUM,

QUAM,
DIVINA ADSPIRANTE GRATIA,
EX DECRETO ET AUTHORITATE
Magnifici & Amplissimi JCtorum Ordinis in Illustri ac perantiqua Electorali Academia Heidelbergensi,

PRÆSIDE
VIRO Magnifico, Nobilissimo & Consultissimo,

DN. JOH. FRIDERICO BÖCKELMANNO,

JCto Pandectarum Professore & p. t. Facultatis DECANO Spectatissimo, ut & SERENISSIMI ELECTORIS PALAT. Curiæ Aulicæ Vice-Præside & Consiliario, Patrono ac Præceptore suo plurimum honorando,

PRO

LICENTIA

Summos In Utroque Jure Honores, Privilegia ac Insignia ritè consequendi,
Publico Examini submittit
JOH. CHRISTOPH. EILHARD
NORDHUSANUS
Ad Diem Aprilis H. L. Q. C.

HEIDELBERGÆ,
Typis CHRISTIANI WALTERI, A. MDCLXV.

LIBERÆ IMPERIALIS NORDHUSANÆ
REIPUBLICÆ CONSULIBUS,
VIRIS
MAGNIFICIS, NOBILISSIMIS, CONSULTISSIMIS,
ERUDITIONE IMMENSA AC MERITORUM
IN PATRIAM MAGNITUDINE
SPLENDIDISSIMIS

DN. JOH. WETTENSEH Hereditario auff Saltza.
DN. JOH. CHRISTOPH. ERNST JCto.
DN. HENRICO EILHARDO Patri meo Perdilecto.
DN. JOH. WILHELMO SOMMER.
DN. MARTINO PAULAND.

Ut & VIRO
MAGNIFICO, NOBILISSIMO, EXCELLENTISSIMO
AC CONSULTISSMO

DN. JOH. TITIO JCto, Comiti Palatino Cæsareo, Comitatus Stolbergici Cancellario, & Liberæ Imp. Reipubl. Nordhusanæ, ut & Statuum Comitatûs Hohnsteinensis Syndico & Consiliario gravissimo.

Nec non

DN. DN. Quatuor-Viris cæterisque Ejusdem Reipubl. Senatoribus Spectatissimis,

Patriæ Patribus, Mæcenatibus Maximis, humilimo cultu & imortali obsequio prosequendis,

Dissertationem hanc Inauguralem Sacram esse jubet

A. & R.

NUnquam auderem, Viri omnium Ordidinum honoratissimi, ad pedes vestros Dissertationem hanc levidensem deponere, nisi de singulari vestra humanitate mihi constaret, nec tot tantæque essent causæ, quæ me ad eam vobis inscribendam dedicandamq; traherent. Vestris meritis, laboribus, curis, consultationibus, præter insitam illam DEIQUE & Naturæ lege jussam venerationem, animos subditorum vestrorum omnium tenacissimâ Vobis obligatione devinxistis; Adeò, ut Nomina Vestra, vestra laudabilis administratio, per vestram Rempublicam, per vicinias secundissimo rumore feratur. Vos omni momento sine intermissione cogitatis, agitisque simul infinita, quæ ad decus salutemque publicam, sine qua privata esse non potest, pertinent. Merita inprimis erga Studiosam juventutem notiora sunt, quam ut ulla indigeant commemoratione, majora quam ut ullius hominis commendatione digne possint celebrari. Verùm ut omissis aliis, quæ omnes qui vestro imperio parent beare solent, ad ea quæ me propius tangunt, accedam; Vestris meritis adeo sum devinctus, ut nec minimam eorum partem assequi posse videar. Si qua pietas, si qua eruditio, si qua familiæ lux, ea omnia Vobis Vestrisque Majoribus debeo. Neque harum rerum omnium, etiamsi aliquo locorum intervallo disjungar, oblivio me nunc cepit; Memoriâ tot beneficiorum & recordatione nunquam satis deprædicatæ benevolentiæ, venerationi meæ ubique præsentes estis. Quod si hæ rationes non sufficiant, sed ob publicum hoc alloquium accusandus esse videor audaciæ, excusationem mihi subministrabit gratiosissimum patrocinium, quo Patrem meum totamque ferme familiam usque dum prosecuti estis, nam & istud in virtutis tramite mihi addidit

calcar.

calcar. Vel eo etiam nomine cultum ut spero meum non aspernabimini, quòd in paternum velim subire debitum, & quacunque via gratiam & patrocinium vestrum mihi oppignorare. Materia quam vobis nunc consecro est utilissima, & in foro nullibi non frequentissima, quæ Patres, qui non solum bona materna, quasi ipsorum liberi simul cum bonis in antiqua adhuc essent patria potestate, iniquo ausu profundere, sed nova etiam conjugi neglectis liberis ea addicere solent, sapere docet & ad officium suum redigit. Admittite igitur Patroni Maximi hunc Themidos Fœtum, gratiosisque manibus eum tollite: non quidem quòd illum Nominibus Vestris sat dignum judicem, sed quòd aliud mihi non supersit argumentum, quo submissum grati animi cultum testari nunc queam. Vivite feliciter Patres Patriæ, Florete diu, Gloriaque vestra & felicitate perpetuò fruimini, meque immarcessibili vestra gratiâ dignari pergite.

V. V. Magnif. Nobil. Excell.

Addictissimus ac Humillimus

Joh. Christoph. Eilhard.

I. N. D. N. I. C.

TH. I.

BOna naturaliter talia dicuntur à beando, hoc eſt, quod beent vel beatos faciant. *l.* 49. *ff. de Verb. ſignif.* bonum namque dicitur id quod utile eſt, quodq; commodum habet, *l.* 93. *pr. Verb. quò bonum eſt. ff. de Solut. l.* 83. *ff. d. V. S.* Unde & formula illa ſolennis, *ap. T. Liv. l.* 1. *c.* 17. *Quod Bonum, Fauſtum felixque ſit.* Bonorum itaque proprium eſt ut proſint, *d. l.* 83. Æs alienum autem non debitori, ſed creditori prodeſt, ideo id debitoris in bonis naturaliter haut computatur *d. l.* 49. *de V. S.* Calvinus *in ſuo Lexico*, vocabulo *Bona.* Contra civiliter bona ſunt, non ſolùm quæ commodum, ſed etiam quæ in incommodum ſecum ferunt.

TH. II.

Bonorum ſignificatio varia eſt, etenim vox Bona ſumitur 1. late, pro univerſo alicujus patrimonio, cum univerſa ſua cauſa & conſequentia, uti accipitur

in acquiſitione per arrogationem , in bonorum venditione , in SCt. Claudiano , de quibus in *Tit. Inſt. de Succeſſ. ſubl. quæ fiebant per bon. vend.* in Tit. *ff. De eo cui liber. cauſ. bon. add.* Et hoc modo non ſolùm omnia bona, ſed etiam jura & actiones comprehendit , *l. 49. de V. S. l. ult. ff. de Uſufr. leg. l. 21. ff. de V. S.* Et actiones quidem ſive legitimæ ſive honorariæ , ſive civiles ſive pœnales , in bonis ponuntur. Exceptis popularibus & injuriarum actionibus, quæ lite demum conteſtatâ bonis adnumerantur , *l. 31. ff. ad L. Falcid. l. 28. ff. de Injur. l. 12. ff. de V. S. l. pen. ff. De pop. act. Zoëſ. Comment. ad ff. tit. de Obl. & Act. num. 73.*
2. Strictè , quod in ſubſtantia patrimonii ſive bonorum cujusq; eſt, hac ſignificatione & unam rem quæ in bonis eſt denotat , *l. 2. §. cujus bona. 11. ff. de Vi bon. rap.* & bona cujuſque intelliguntur , quæ deducto ære alieno ſuperſunt, *d. l. 49. ff. de V. S. l. 39. Eod.* Dn. D. Rebhan in *Hodoget. juris , Charta 2. Clim. 3. §. 86.* Bacch. *ad Treutl. volum. 2. Diſput. 19. Th. 5. Lit. C.*

TH. III.

Bona 1. vel ſunt mobilia vel immobilia : Mobilia iterum ſunt vel in ſpecie mobilia , ut veſtis , aurum ; vel ſe moventia , ut ſervi , animalia , quamvis hæc diſtinctio in jure non tam accuratè obſervetur. Immobilia rurſus ſunt vel naturâ talia , ut ædificium , fundus ; vel per accidens & juris intellectu immobilibus annumerantur 1. ut metallifodinæ, Bergwercken / bergtheilen und außbeiten / *l. 3. §. fin. l. 5. princ. & §. 1. ff. de Reb. eorum qui ſub tutel.* Carpz. *Lib. 3. Conſt. 25. defin. 1. & 2.* Modeſt. Piſtor. *part. 3. Quæſt. 124. num. 87.* 2. Piſces qui propagationis cauſa in ſtagno habentur , *arg. l. 62. ff. de Uſufruct.* ſecus ſi cuſtodiæ cauſâ , quo caſu rebus mobilibus accenſentur , *l. 15.*

in f. de Act. Emt. (3) Annui Reditus, *Nov. 7. pr.* Carpz. *lib. 3. c. 24. def.* 1. Gail. 2. *Obs.* 10. (4) Mancipia & Servi adscriptitii, *d. Nov. 7. pr.* qui agris & glebæ adscripti & velut affixi sunt. Hæc adjectio vel qualitas mobilium, & immobilium restringit nomen BONA, ita ut jura & actiones planè excludat, cùm jura & actiones verè & propriè loquendo nec mobilia sint nec immobilia, sed tertiam speciem bonorum constituant, *l. 15. §. 2. ff. de Re jud.* Unde fit quod in legato, in obligatione, in donatione omnium bonorum mobilium & immobilium, præsentium & futurorum, ubicunque sint & esse possint, jura & actiones seu nomina Debitorum non veniant: Cùm jura & actiones naturaliter & ex usu loquendi manifestè separentur à bonis mobilibus & immobilibus. Bachov. *ad Treutl. Disp. 19. Lit. c. vol. 2.* Gœdd. *ad L. 49. nu. 14. de V. S.* Pinel. *num. 24. & 25. Tract. de Bon. matern.*

TH. IV.

(2) Bona sunt vel allodialia vel Feudalia. Allodialia sunt, in quibus, quis plenum habet dominium 2. *F.* 17. §. 1. De verbo hoc vide Joh. Limnæum *ad Capitul. Ferd. III. Imper. art. 28. verb.* Allodiallgüter. Feudalia in quibus quis habet restrictum & ab alio dependens dominium, sub conditione fidei concessum, *2. F. 23. in f.* Struv. *Syntagm. Jur. Feud. c. 2. 3. 3. & in seq. Exeg. per tot.* ubi adhuc notandum, quòd sub generali Bonorum appellatione feudalia non veniant, nec generalis dispositio faciens mentionem Bonorum vel hereditatis ea includat. Paris. *vol. 1. Consil. 7. num. 1. 3. 4. 5. 6. 7.* Roland. à Valle *vol. 3. Consil. 29. num. 8. & seq.* Besold. *p. 4. Consil. 153. num. 51. 52. 53.* quoniam natura bonorum

feu-

feudalium est separata ab aliis bonis, & feudum non habetur jure hereditario *c. 1. de Success. Feud.* qua ratione inductum vasallum non posse de feudo testari, *d. c. 1. c. un.* §. *donare. tit. Qual. olim. Feud. pot. al.* Berlich. *Decis.* 298. *num.* 31. *&* 32. Vultej. *lib.* 1. *c.* 9. *num.* 70. *& seq.* Et hoc procedit in favorabilibus & in odiosis,unde bona feudalia non veniunt in confiscationem bonorum; cùm nunquam sub vocabulo Bona quantumvis generali, uti supra dictum, Feudalia comprehendantur, quod maximè locum habet in sententia, quæ cum juris sit stricti, strictè etiam est interpretanda, & ex sententia non præsumitur, nisi quatenus ex ea de necessitate infertur, præsertim in sententia confiscationis Bonorum, quæ est odiosa, Pinell. *in pr. Rubr. Tr. de Bon. Matern.* In dubio autem, quando scilicet non constat, an bona sint allodialia an verò feudalia, præsumtio militat pro allodialibus: Cùm omnia bona potius libera & allodialia quàm feudalia esse præsumantur, 2 *F.* 26. §. *inter filium.* Si de Feud. defuncti contentio sit inter Dn. & agn. imò cum bona Feudalia singularem habeant qualitatem, hac non probata non aliter haberi potest ac si non adesset, Berlich. *Decis.* 175. Struv. *in Syntagm. Jur. Feud. cap.* 16. §. 11. Vultej. *de Feud. lib.* 1. *c.* 9. *num.* 60. Hujus assertionis limitationes Berlich. *d. D.* recenset. Hæc ad meliorem sequentium explicationem enarrasse sufficiat, plura qui scire desiderat adeat *Petr. Sanz. eleg. Tract. de Divisione Bonorum.* Nunc ad ea quæ propius materiam propositam attingunt nos conferimus.

TH. V.

Bona materna sunt quæ à matre vel ascendente per lineam maternam ad liberos, sive dispositione inter vivos, sive ex testamento, sive ab intestato, quocunque modo

devo-

devoluta sunt, *l. 1. l 2. C. de Bon. Matern.* Perez. *Com. in Cod. tit. de Bon. Matern. num. 2.* Schot. *in Exam. Jurid. h. t.* Dicuntur & bona adventitia, quæ hactenus eodem jure censentur, quòd hodie non solùm bona materna, sed omnia bona adventitia patri non acquirantur *l. 1. & passim. C. de B. M. & t. t. C. de Bon. quæ Lib.* Scip. Gentil. *Tr. de Secund. Nupt. c. 16.* Aliàs Adventitia latius patent quàm materna, Quod ad Jus autem patris & filii, non differunt materna & Adventitia, vide Brunneman *ad l. 6. C. de Bon. quæ lib.*

TH. VI.

His opponuntur (1) Bona profectitia & paterna, quæ filiusfamilias è re Patris vel ejus occasione acquisivit. Nam si quis patri donaturus filio det, profectitia sunt, *l. 5. pr. §. 1. & seq. de Jur. Dot. l. 6. de Collat. l. 18. §. 6. de Vulg. & Pup. Substit. §. 1. Inst. Per. quas person.* Quid autem si quid pervenerit ab ipso patre ad filium, intuitu solius filii, non ut augeatur res paterna, adventitium sit an verò profectitium? Profectitium esse asserit *Colleg. Argentor.* cùm proprium sit peculii adventitii, nunquam à Patre sed semper à filio vel intuitu filii advenire, *d. Colleg. Tit. de Pecul. Th. 3.*

TH. VII.

(2) Bona Castrensia in militiâ Sagatâ acquisita sunt, *l. 11. ff. de Castr. Pecul. l. 1. C. Eod.* Quasi castrensia ex militia togata, seu ex officiis publicis, *l. ult. C. de Inoff. Testamento. l. 6. in fin. pr. C. de Bon. quæ lib. l. 14. C. de Adv. divers. Jud. l. 1. §. 25. ff. de Collat.* Filiifamilias Adsessores de his bonis, quamvis in patria potestate sint constituti, tam inter vivos quàm mortis causâ liberè disponunt, &

habentur loco Patrumfamilias, *l. 2. in f. ad SCtum Maced. l. 6. §. fin. de Injusto Rupto Irrit.*

TH. VIII.

Olim Liberis bona nulla erant, siquidem omnia Patri acquirebantur per filios, sine ulla rerum exceptione & distinctione, adeò quidem ut ne momento uno in filiorum persona dominium consistere dicatur, *l. 79. de Acquir. vel om. Hered.* t. t. *Per quas person.* Sed omnia bona quemadmodum profectitia pleno jure, hoc est, quoad proprietatem & usumfructum ad Patrem pertinebant, *§. 1. Inst. Per quas pers.* Et mortuo patre inter liberos dividebantur & conferebantur, *l. 13. C. Fam. Ercisc. l. fin. C. de Collat.* Sed Republica in Principum potestatem redacta, cœperunt separari Castrensia: Denique Constitutionibus & præsertim Justiniani sancitum est, ut in omnibus bonis maternis & adventitiis liberis dominium, Patri Ususfructus quæreretur. Emancipatis autem Liberis pro tertia parte dominii dimidia quæreretur Ususfructus, *l. 1. l. 5. & l. 6. §. 3. de Bon. quæ Lib.*

TH. IX.

Causa efficiens acquisitionis Dominii in bonis maternis à parte filiorum est (1) Lex naturalis seu Philostorgia, quâ matres præsertim liberos suos prosequuntur, & salutem eorum omnibus modis quærunt. Omnia enim quæ nostra sunt, liberis nostris ex voto & ex naturali charitate paramus, *l. 15. de Inoff. Testam. l. 50. §. 2. de Bon. Libert.* Quam anxiam curam Parentum Cicero in Orat. 7. in Verr. vivis quasi coloribus depingit: Habemus liberos, incertum est quam longa nostrum cujusque vita sit futura, consulere illis vivi atque prospicere debemus, ut

illo-

illorum ſolitudo & pueritia quàm firmiſſimo præſidio ſit munita. Vis naturæ in beſtiis inſpici poteſt, quarum in fœtu & educatione laborem cùm cernimus, naturæ ipſius vocem videmur audire. (2) Lex Civilis quæ ex parte aſſiſtit Legi auturæ.

Th. X.

Cauſa efficiens remota, quæ nimirum Patri uſumfructum bonorum maternorum tribuit, eſt Societas conjugalis, & pietas quam conjuges ſibi invicem debent, *arg. l.* 41. *ibi. beneficio affectionis & pietatis. de Leg.* 3. *Gen.* 2. *verſ.* 24. *c.* 1. *de Conjug. Leproſ.* (2) Æquitas, æquum enim eſt ut ſuperſtiti conjugi aliquid in ſolatium amiſſæ conjugis, & ad ſublevanda onera matrimonii, quorum potiſſima pars in educatione liberorum conſiſtit, remaneat, ne afflicto addatur afflictio, *l.* 14. *ff. de Off. Præſid.* Cauſa efficiens propinqua eſt partim Lex; quæ immediatè paternum hunc uſumfructum conſtituit, *l.* 1. *C. de Bon. Matern.* Competit enim patri ipſo jure (1) in bonis liberorum non emancipatorum maternis & adventitus, *§.* 1. *Inſtit. Per qu. verſ. cuique acq. l.* 6. *C. de Bon. quæ Lib. l.* 1. *C. de Bon. Matern.* (2) in præmium emancipationis patri in dimidia parte bonorum emancipatorum, *§.* 2. *Inſt. Per qu. perſ. d. l.* 6. §. 3. *C. de Bon. quæ Lib.* Quo ipſo hic uſusfructus legalis differt à communi uſufructu, qui facto hominis conſtituitur, vel pactionibus inter vivos atque contractibus, *l.* 3. *ff. de Uſuf.* vel præſcriptione, §. 2. *Inſt. eod.* vel ultima voluntate, §. *ult. Inſt. de Servit. Præd.* Partim Patria poteſtas, quæ tantùm datur in liberos ex juſtis nuptiis procreatos, *l.* 3. *Qui ſunt ſui vel al. jur.* & §. 1. *Inſtit. de P.P.* Fluit exinde filios ſpurios vel Naturales, vel alios non legitimè

natos,

natos, non esse sub potestate patris, Harpprecht. *in pr. Inst. num.* 16. Faber *in suis Rational. ad l.* 24. *de Stat. Hom.* Quanta olim fuerit patria potestas exinde videre est, quòd cum Dominica eadem quoad rerum omnium acquisitionem, ut constat ex *d. §.* 1. *Inst.* & quoad jus vitæ necisque, prout apparet & *l.* 11. *ff. de Lib. & Posth. l. ult. C. de P. P.* Patre quidem non nisi justa ex causa occidere valente, Domino autem sine illa. Jure tamen novo & acquisitio bonorum ad certum modum restricta est, *d. §.* 1. *Inst.* & jus vitæ necisque Parentibus ademtum. Vestigium tamen aliquod hujus juris durat in filia adulterâ, quam occidere patri permittitur, idque ratione pat. potestatis, quæ jure communi manebat etiam in liberos conjugatos, *l.* 1. *§. fin. ff. de Lib. Exhib. l.* 6. *§.* 2. *l.* 20. *ff. ad L. Jul. de Adult.* Non tamen omnis sublata est modica liberorum coercitio, ut & jus distrahendi liberos ob famem summamque necessitatem, *l.* 2. *& ult. C. de Parent. qui lib. distr.* Matri tamen nec ususfructus nec ullum jus pat. potestatis competit, etiamsi illi eadem pietas debeatur, *l.* 4. *ff. de Curat. fur.* & ex indulgentiâ Principis ad solatium liberorum amissorum adoptio sit concessa, §. 10. *Inst. de Adopt.* quo casu pat. potestatem non nanciscitur, sed solummodo succedendi ab intestato jus ei confertur, nam potestatem in adoptatos sexus prohibet. Si enim mater nec naturales quidem filios in potestate prius habuit, *d. §. un.* multominus habebit adoptivum. Donell. *lib.* 2. *Com. Jur. Civ. c.* 22.

TH. XI.

Objectum sunt Bona materna, sive mobilia sive immobilia, sive corporalia sive incorporalia, *l.* 17. *C. de Jur. Dot. l.* 16. *de Fund. Dot. l.* 58. *ff. Sol. Matr.* & in sequentibus consistunt (1) in Dote, cujus verum & naturale dominium

nium

nium penes mulierem manet, *l.* 30. *C. de Jur. Dot. l.* 75. *ff. Eod.* Sic thesaurus in fundo dotali inventus pro dimidio cedit uxori, non alia ratione quàm quia est domina, *l.* 7. *§.* 12. *in f. Sol. Matrim.* Simili ratione si quid per alluvionem accedit, ad emolumentum mulieris pertinet, *l.* 10. §. 1. *l.* 73. *de Jur. Dot.* Struv. *in Syntagm. Jurispr. Ex.* 30. *Th.* 13. Hahn. *ad Wesenb. num.* 7. ac simul habet tacitam hypothecam, cùm privilegio prælationis in bonis mariti contra ejus creditores, non tantùm excipiendo, verùm & agendo & vindicando, Richter. *Tr. de Concurs. Cred. d.* 2. *num.* 5. Joh. à Sande *lib.* 2. *Def. Frisic.* 2. Cæterùm nullum dubium est, quin pater in dote adventitia, quemadmodum in cæteris bonis maternis & adventitiis, quoad vitam usumfructum habeat Jure Civili Romano: Nam moribus nostris ususfructus ille plerumque exspirat, quando filius familias separatim œconomiam instituit, Brunneman. *ad l.* 4. *C. de Bon. quæ liberis.* Adde *Gronvveg. ad l. ult. C. Comm. de success.* Majus dubium est an dos profectitia, mortua uxore sed relictis liberis, apud maritum maneat, an ad patrem revertatur? Et si veritatem theoreticam & hactenus dicta inspiciamus, ad patrem reverti asserimus, per *l.* 6. *ff. de Jur. Dot. l.* 71. *ff. de Evict. l.* 12. *ff. de Pact. Dotal. l.* 48. *Sol. Matrim.* Quanquam contraria sententia in Praxi frequentioribus Dd. calculis approbata & recepta. Confer Bachov. *ad Treut. vol.* 2. *Disp.* 7. *Th.* 10. Hahn. *ad Wesenb. num.* 3. *tit. de Jur. dot.* aliosque ibidem allegatos. Sed quia hæc opinio usu fori introducta, est contra jus scriptum, dictitans dotem datam ad patrem uxoris indistinctè reverti debere, idcirco ut odiosa strictè accipienda, non de dote tantùm promissa sed revera data, Gail. 2. *Obs.* 79. *Mynsing.* 5. *Obs.* 99. & 100. Si autem dos non tantùm promissa, sed etiam

data fuerit, liquidum non eſt inter Dd., an mortuo, ex filia prædefuncta, nepote, dos ad Patrem defunctæ filiæ revertatur, an verò apud patrem iſtius nepotis remaneat. Poſterius lubet defendere (1) etiamſi bona defuncto nepoti obtigerunt ab adſcendente remotiore, nempe avo, nihilominus adſcendens qui defuncto proximior eſt, in his quoque bonis ſuccedit, excluſis remotioribus, & pater uti proximior in ſucceſſione inteſtati excludit avum, *Nov* 118. (2) Hæc dos non poteſt amplius conſiderari, ut dos filiæ, ſed ut Nepotis hereditas. Ergo non poteſt reverti ad avum, ſed pertinet ad patrem jure legitimæ ſucceſſionis, *Ranchin. in Tr. de Succeſſ. ab Inteſt.* §. 14. *num.* 4. 5. 6. Si filii ſuperſunt, dotem & omnia lucra Pater reiterans nuptias, liberis primi matrimonii, quoad proprietatem reſervare tenetur, *l.* 15. *C. de S. N.* cum ſtatim ipſo jure dominio omnium lucrorum quæ à conjuge defuncta perceperat privetur, applicaturque liberis retento ſibi dum vixerit ſolo uſufructu, *d. l.* 5. *verb. dominium.*

TH. XII.

(2) Ad materna bona referuntur quæ mulier ex donatione propter nuptias accepit. Hujus donationis conditio hæc eſt, ſecundùm *Schneidevvin. Rittersh. & DD. comm.* quòd uti dos ad maritum, ita & hæc donatio ad uxorem tranſeat, adeò ut non tantùm in ea tantam hypothecam habeat, ſed etiam ſit in ejus dominio. Ac proinde ſoluto vel etiam durante matrimonio, ſi maritus ad inopiam vergat, mulier agere poteſt hypothecariâ, imò res tali modo donatas à quocunque poſſeſſore vindicare, *l.* 29. *cum Auth. ſeq. C. de Jure Dot.* Barboſ. *ad d. l.* 29. *& Auth. Niſi à me. C. ad SCtum Velléj.* Wiſſenb. tamen *Diſputat. jur. Civil.* 14. *Th.* 16. docet, Nec

poſſeſ.

possessionem nec dominium rei propter nuptias donatæ transire in mulierem, per *l. 19. 20. l. 29. C. de Jure Dot. junct. l. 45. ff. d. R. l. Nov. 61. c. 1.* & Fructus tamen rei donatæ non æquè lucratur uxor, sicut maritus fructus dotis, sed soluto matrimonio, postquam ei de dote satisfactum est, restituere debet quicquid hoc nomine datum. *c. fin. ext. de Don. inter Vir. & Ux.* Interim non est simplex donatio, sed ob causam, quæ per nativitatem sequentium liberorum non potest revocari, *l. 20. ff. de Don. ante nupt.* necesse tamen ut actis insinuetur *d. l. 20. ibique Barbos.* De Jure tamen novissimo insinuatio à parte mulieris non requiritur, sed tantùm à parte viri, *Nov. 127. c. 2.* Ad donationem propter nuptias referendum hodie est dotalitium, der Widdumb. cujus de Jure Feudali ut constitutio sit efficax, domini requiritur consensus, *2. F. 9. §. donare. c. 6. ext. de Donat. Int. Vir. & Ux.* Consuetudine tamen receptum est, ut in compensationem dotis in rebus feudalibus constituatur dotalitium. Quod onus nec Dominus nec agnati aut simultaneè investiti possunt detrectare, licèt vivus maritus de dotalitio uxori, in casum, quo ipse præmoritur, haut providerit, Struv. *in Syntagm. Jur. Feud. c. 14. §. 9.*

TH. XIII.

In maternis bonis etiam esse censetur munus sponsalitium, quod Sponsus benevolentiæ mutuæ gratia invicem donavit propter spem futuri matrimonii. Quæ sponsalitia donatio non revocatur ob captivitatem vel mortem Sponsi, *l. 11. C. de Donat. int. Vir. & Ux.* Secus esse ait, si Donator mortem sibi ob sceleris conscientiam consciverit, vel etiam post mortem memoria damnata sit, Barbos. *ad L. 11 §. fin. num 6. ff. Sol. Matrim.* Et ad

 d. L. 11.

d. L. 11. *C. de Don. int. Vir. & Ux.* vel ob non secutum matrimonium. De Jure antiquo Digestorum & Codicis ante Constantinum, in donationibus inter Sponsos factis requirebatur expressio conditionis, vel causæ, scilicet quod fiebat propter matrimonium futurum, aliàs censebatur donatio simplex & statim valebat. Constitutione verò postea Constantini nulla expressione opus est, sed talis donatio simpliciter facta ex ipsa legis dispositione, & ex præsumpta voluntate partium, habet in se tacitam conditionem, si matrimonium sequatur, *l. 15. C. de Don. ante Nupt.* Mortuo ante nuptias Sponso, Sponsa pro osculi præmio retinet medietatem rerum sibi à Sponso donatarum, *l. 16. Eod.* Quod si Sponsus vel Sponsa licitè à Sponsalibus recedat, alterius culpa, ut fornicatione, vel profectione in terras peregrinas, nec tempore debito redeat, lucratur etiam osculo non interveniente sponsalitiam largitatem sibi donatam, recuperatque quam dedit, *d. l. 16. vers. quod si Sponsa.* Subsecuto matrimonio, si maritus velit res antea donatas alienare, vel alteri obligare, non auditur, neque ejus Creditores res in Sponsam donationis gratia collatas avocare poterunt, nisi probaverint eas res sibi prius fuisse obligatas, *l. 13. de Donat. ante Nupt.* Perez, *in Cod. eod. tit.* Cæterùm quemadmodum Dos, ita & donatio propter nuptias, Sponsalitiæ largitates, & omnia lucra nuptialia quæ titulo lucrativo penes conjugem resident, liberis prioris matrimonii conjux binuba integrè relinquere debet: Non verò titulo oneroso, puta Emtionis, Venditionis à marito quæsita. Pinell. *in l. fin. num. 30. C. de Bon. Matern.* Scip. Gentil. *Tr. de Secund. Nupt. c. 14. l. 3. C. de Secund. Nupt. ibique* Barbosa. *num.* 21.

TH. XIV.

TH. XIV.

(4) Consistit in Bonis paraphernalibus & Receptitiis: In quibus muliere prohibente maritus se non potest immiscere ', *l. 8. C. de Pact. Convent.* Ea tamen consentiente & tradente, potest custodiam & administrationem eorum suscipere, prout pro legitimo procuratore ad exigendum passim habetur, dominium verò paraphernalium non transfertur, *l. ult. C. de Pactis Convent.* licèt fructus & usuras circa se & uxorem, & sic in promiscuos usus conversas, non teneatur restituere uxori ejusque heredibus, *d. l. ult.* quia sunt percepti ac consumti ex voluntate uxoris. Sortem integram servare debet, & ubi uxor sibi de hypotheca in bonis viri non prospexit, lex ei tacitam hypothecam in his concedit, absque tamen privilegio prælationis, quoniam privilegium prælationis soli doti est concessum, Zoes. *ad π. tit. de Jur. Dot.* Mynsing. *cent. 5. Obs. 5. d. l. fin. C. de Pact. Conv.* Si nimirum non amplius extent. Iis verò adhuc extantibus, non saltim tacitam habet hypothecam, sed potius jus, nempe Rei vindicationem, Richt. *Tr. de Jur. & Privilegiis Cred.*

TH. XV.

Plurima alia Bona materna, ut sunt Gerada, Comestibilia, Morgengaba, hic loci adduci possent, sed quia hæc pro diversitate Regionis variant, & potius integrum Tractatum desiderant, ideo hæc libens volens prætereo. Possunt de his videri Goldtbeck *de Jure Geradæ,* Finckelth. Hartm. Pistor. *Lib. 1. qu. 32. Berlich. 3. Conclus.* 48, *num. 7. 8. 9. 10.* Ad quos lectorem hac vice remitto. Generaliter tamen hic monendum, maximè omnium in perceptione vel redditione bonorum maternorum (1) consuetudinem vel statutum ejus loci, ubi

maritus habet domicilium, non autem ubi de ea danda conventum, vel dotale instrumentum conscriptum fuerit, attendi opportere, *l. 65. ff. de Judic. l. fin. §. 3. ad Municipal.* Et hoc est verum etiamsi maritus rursus post contractum matrimonium domicilium mutaverit. Nam attenditur consuetudo illius domicilii, quod erat tempore quo fuit contractum matrimonium: Quia attendi debet locus ubi fuit orta obligatio. Siquidem animi destinatione matrimonium videtur contractum in domicilio mariti, *d. l. 65. verb. in cujus domicilium ipsa mulier erat itura.* Secus si vir contraheret in domicilio uxoris inde non recessurus, tunc inspicitur domicilium Uxoris ubi fuit celebratus contractus, quod probatur satis apertè in *d. l. 65. verb. itura.*

TH. XVI.

(2) Pacta dotalia si extant, ea quam diligentissimè inspicienda atque attendenda sunt: Ea enim quatenus non adversantur bonis moribus, derogant juri communi, statutis & consuetudinibus locorum. Quanquam pacta de futura successione in contractu matrimoniali adjecta vix de Jure Civili licita, *l. 5. C. de Pact. Convent.* Ernest. Cothman, *vol. 1. Resp. 21. à num. 22. usque ad n. 32.* universali tamen Germaniæ consuetudine recepta sunt, & hactenus legibus nostris derogatum est, Gail. 2. *Obs. 126. num. 3. & seq.* Mynsing. *dec. 14. Resp. 4. num. 22. & seqq.* Andreas Kohl, *Tract. de Pact. Dotal. p. 2. num. 10. & seqq.* Quæ pacta, ut & illa mixta quæ non solùm continent dotis & donationis propter nuptias promissionem, sed & de futura successione conjugum inter se agunt, verbis ultimæ voluntatis concepta, sapiunt naturam Donationis mortis causâ & ultimæ voluntatis, quapropter utique

Testium

Teſtium præſentiam requirunt. *l. ult. C. de Donat. M. c.* & poſſunt vel alterutrius aut utriuſque conjugum conſenſu mutari, Weſ. *in π. de Pact. Dotal. num. 4.* Cothm. *vol. 1. Reſp. 21 num.* 19. 20. *& ſeq.* Poſſunt etiam pacta dotalia per ſe in vim pacti & contractus ſubſiſtere, modò per verba contractus aut donationis inter vivos fiant, dilato ſaltim tempore ſolutionis in diem mortis, adeoque duorum ſaltim teſtium præſentiam requirunt, *l.* 42. *§. fin. ff. De Mort. c. don. arg. l.* 9. *C. de Teſtib.* Et adeò ſunt efficacia, ut altera parte invita ab his non liceat alteri diſcedere, Cothm. *d. Reſp. & vol.* 2. *Reſp.* 78. *num.* 169. Carpz. *p.* 2. *Conſt.* 43. *defin.* 56. *& ſeqq.*

TH. XVII.

In dubio denique bona, ut ea quæ conſtante matrimonio quæſita, præſumuntur regulariter quæſita ex bonis viri, Maſcard. *vol. 1. Concluſ.* 30. *& vol. 3. concluſ. fin.* Boer. *Concluſ.* 82. *num.* 1. Sed ſi probari poteſt, uxorem ante matrimonium illa habuiſſe, & in dotem non aſſignata, ſecus eſt. Idem dicendum, ſi appareat illa bona, conſtante etiam matrimonio, ex aliquo titulo illi obveniſſe, aut acquiſiviſſe ex mercatura, Boër. *d. deciſ. num.* 3. *&* 4.

TH. XVIII.

Materia in qua ſunt perſonæ Pater & Filius, & ſic conſequenter. Filio debetur proprietas & dominium bonorum maternorum & adventitiorum: Patri verò quoad vitam uſusfructus eorum, *l. 1. C. de B. M.* etiamſi furioſus ſit & mente captus, *l.* 8. *de His qui ſunt ſui Jur.* adhuc enim durat patria poteſtas & effectus acquiſitionis, qui non amittitur niſi certis modis, inter quos non eſt furor, de quo infra *Th.* 19. plura. Imò hæc acquiſitio

ùſus-

usfusfructus fit ipso jure, *l. 79. de Acquir. & amitt. her. l. 1. & t. t. C. de B. M.* Anton. Fab. *in suis Rational. add. l. 8.*

TH. XIX.

Non tamen in omnibus adventitiis Liberorum Pater habet usumfructum, sed sunt quædam quæ pleno jure, seu quoad dominium & usumfructum filiofamilias acquiruntur. Eorum novem recensentur species in jure nostro (1) Si quid ab aliquo, fuerit filiofamilias donatum ac relictum, ea lege ne ad patrem veniat usufructus, *Nov. 117. § 1. Auth. Excipitur. C. de Bon. quæ Lib.* ita ut si filius sit minorennis, res ei donatæ debeant administrari à Curatore, quem Donator vel Testator dedit, quod ei permissum est *l. ult. C. de Confirm. Tut.* (2) Si filius unà cum Patre veniat ad successionem Fratris aut sororis, Nam hodie Pater unà cum Fratribus defuncti admittitur ad ejus successionem, cùm olim ab iis excluderetur, *Auth. defuncto. C. ad SCtum Tertull. Auth. Item. C. de Bon. quæ Lib. Nov. 118. c. 2.* (3) Si quid ex lege obveniat filio, *Auth. idem est. C. dict. t. Nov. 134. c. 11.* (4) Si quid à Principe vel Augusti filio fuerit donatum, *l. 7. C. de Bon. quæ Lib.* (5) Si filiofamilias servus sub hac conditione donaretur, ut statim eum iterum manumittat, *l. 8. §. fin. d. t.* (6) Si citra patris voluntatem alienam adeat hereditatem, *l. 8. pr. C. Eod.* Olim si filiofamilias deferebatur hereditas, in totum patri acquirebatur, ut & alia bona adventitia, adeòque propter onera hereditaria, ad quæ successor obligabatur, non nisi jussu Domini hereditatem etiam maternam adire poterat, *§. 3. Instit. Per quas person. l. 45. § fin. de Acquir. vel omitt. hered. l. 6. pr. ff. eod.* Quod tamen Constitutionibus Imperatorum, maximè Justiniani in *l. 6. & 8. C. de Bon. quæ Lib.* immutatum,

tum, ſecundùm quas ſi Pater ſuſcipiat, conſenſus filii requiritur, *l. fin.* §. 3. *C. d. t.* & quidem concurrente ita filii & patris conſenſu, non filio integra; ſed Patri uſusfructus, filio proprietas acquiritur, *l. fin.* §. 3. *d. t.* Quòd ſi tamen Filius recuſaverit, ſoli patri adire liberum, & is plenam conſequetur proprietatem, *d. l. fin.* §. 2. *&* 3. Si Pater recuſaverit, ſoli Filio aditio hereditatis adventitiæ competit, & eo caſu pleno jure acquiret, *d. l. fin. pr.* Aliquando autem accidit ut pater filio conſentire nequeat, quia fortè furioſus, & tunc hujus non diſſenſus habetur ex benignitate juris pro conſenſu, *l.* 52. *l.* 63. *de A. vel O. Her.* Quod ſi fortè aditione hereditatis fuerit læſus adhuc puer, beneficium reſtitutionis illi datur, ſive conſentiente ſive recuſante patre damnoſam hereditatem adiverit, vel ipſe cum patre vel ſolus repudiaverit, *d. l. ult.* §. 1. *in fin. d. t.* Scip. Gentil. *c.* 21. *Tr. de Bon. Matern.*

TH. XX.

(7) Pater non habet uſumfructum in Feudo adventitio & materno; A. De Reiger *in ſuo Theſauro Juris, ſub vocab. Bona. num.* 123. Quia tacitè videtur hoc actum in inveſtitura Feudi adventitii, ut ipſe filius habeat totum uſumfructum, ut poſſit inde feudo ſervire. (2) Quia in Feudis delatis & conceſſis filio, ſive ſint Regalia ſive non, uſusfructus non quæritur Patri, quia Feudum eſt Servitus quædam, *l.* 13. *in pr. de Uſufr.* jam ſi uſusfructus Patri acquireretur, eſſet ſervitus ſervitutis, quod eſt impoſſibile, *l.* 1. *ff. de Uſu & Uſufr. Leg.* (3) Quia Pater non ſuccedit filio in Feudo, Ergo nec ei acquiritur per feudum. Conſequentia hæc probatur in *l.* 18. *de R. I.* imò adſcendentium in Feudis ſucceſſio nulla eſt, ſive an-

tiquum sive novum, *c. Un. 2. F. 50.* Svevus *Exerc. Feud.6. s. 10.* (5) Si filius tenetur ratione Feudi servire domino, quomodo Pater honestè habebit usumfructum Feudi? cùm filius ita esset duplici onere gravatus, scilicet præstando servitium Domino, & præstando usumfructum Patri, Quod iniquitatem præ se ferret, & quando quis gravatus est in uno, scilicet in præstatione servitii, debet relevari in alio, Roland. à Valle *Cons.71.n.65.*

TH. XXI.

(8) Pater non habet usumfructum, nec filius proprietatem in iis bonis, quæ mater per furta, per latrocinia, & per violentas acquisitiones comparavit, quia delictorum turpis est quæstus, *l. 53. 54. 55. 56. 57. ff. pro Soc.* cùm ipsa mater & ejus successores ad restituendum obligati sint, tam in foro soli quàm poli, unde justius abstinendum est à talium lucrorum communione, quàm eorum inhiandum participationi.

TH. XXII.

(9) Beneficii Ecclesiastici, quod à Summo Pontifice vel ab Episcopo collatum in filiumfamilias fuit, Parens neque legitimam administrationem neque usumfructum habet. Quia nec ad ipsum filiumfamilias, sed ad Ecclesiam proprietas beneficii spectat, neque in hujusmodi causis attenditur Jus patriæ potestatis, sicut nec in ceteris quæ ad jus publicum pertinent, *l. 14. princ. ff. ad SCtm. Trebell.* imò potius habetur pro peculio quasi castrensi, Ant. Faber *in Cod. Def. 5. Tit. de Bon. qu. Lib.*

TH. XXIII.

Jam enarravimus Bona adventitia irregularia, & supra

ſupra diximus quod Teſtator vel Donator Patri poſſit adimere uſumfructum. Videndum nunc eſt an tacita & præſumptiva ademtio ſufficiat, Ut ſi Teſtator diſpoſuit, quod bona in pupillorum proprium commodum, & non in alterius uſum, debeant converti, & eorum patrimonium inde augeri, vel ſi bona integra abſque diminutione reſtitui jubeantur; an verò expreſſa requiratur. Et Tacitam non ſufficere ſequentia argumenta evincent: In *Nov. alleg.* 117. *c.* 1. ad hoc ut Patri uſuſtructus adimatur, hæc forma præſcribitur, ut ſub hac conditione donator vel Teſtator relinquat vel donet, ne patri uſuſtructus acquiratur: quemadmodum id ex toto contextu *d. Nov.* 117. *c.* 1. *poſt pr.* apparet. Jam expediti juris eſt, quòd per conditionalem diſpoſitionem inducatur certa forma & ſubſtantialis ſolennitas, quæ in forma ſpecifica eſt adimplenda, ut non ſufficiat per æquipollens, *l.* 44. *pr. &* §. 3. *l.* 45. *l.* 55. *de Condit. & Demonſt.* Zœſ. ad *π. tit. de Cond. & Demonſtr. num.* 35. Berlich. *Deciſ.* 136. Diſſentit Bœrius *Deciſ.* 193. quæ opinio etiam in Praxi obtinet, quemadmodum teſtatur Berlich. *d. deciſ. per alleg. Dd.*

TH. XXIV.

Adhuc quæri poteſt, Utrum Matri vel Aviæ, cùm relinquunt filio vel Nepoti hereditatem, liceat uſumfructum Patri in legitima liberorum adimere? Negativam defendit Bœrius *deciſ.* 194. *num.* 1. & Fachin. *lib.* 5. *Controverſ. c.* 21. *per tot. per Nov.* 117. *c.* 1. *verſ. ſancimus.* Ubi Juſtinianus indicat, prius relinquendam eſſe legitimam jure debitam, nulla adjecta conditione, ſed in eo quod ultra relinquitur, eam conditionem adiici poſſe, ut pater non habeat uſumfructum. Non licebit Ergo eam adiicere conditionem in legitima portione à lege debitâ. Et ra-

tio

tio ibidem allegata hoc omnium solidissimè evincit, quòd scilicet Avus vel alius adscendens ideo in reliqua substantia hereditatis Patri usumfructum auferre possint, quòd Pater de Injuria aliquâ conqueri non valear, quoniam hanc substantiam etiam aliis extraneis relinquere possunt.

TH: XXV.

Forma juris Bonorum maternorum quod Pater habet, consistit. (1) In facultate utendi fruendi, quæ Patri competit, & quidem salva proprietate quæ remanet penes filium. (2) in plena administratione: Pater enim debet omnem tuendæ rei diligentiam adhibere, & sumptus ex fructibus impigrè facere, & litem inferentibus resistere, atque ex fide agere, tanquam legitimus & optimus Administrator. (3) In legis delatione, qua paternus ususfructus distinguitur à communi usufructu. Faciliori autem negotio formam cognoscemus, si jura & prærogativas, quæ non solùm Patri ratione ususfructus, sed & filio ratione dominii competant, item onera quæ utrique incumbant, paulò uberius in sequentibus exponamus.

TH. XXVI.

1. Prærog. Si alius Usufructuarius dicitur quodam modò Dominus, ut fit *l. 4. ff. de Usufr.* multò magis dicetur Pater Legitimus Usufructuarius & Administrator, habens usumfructum bonorum maternorum, qui omnia excepta alienatione potest gerere, ac si perfectè Dominus esset, *l. 6. §. 2.* ibi. *plenissimam potestatem uti fruique his rebus, quæ per filiosfamilias dicto modo acquiruntur. C. De bonis quæ Lib.* & gubernatio earum rerum sit penitus impunita: Et nullo modò audeat filiusfam. vetare eum in cujus potestate est, easdem res tenere, aut quomodo voluerit gubernare. Quæ potestas nullibi tam ampla datur ex-

traneis

traneis usufructuariis. Quam differentiam etiam confirmat *l. 8. §. 4. in fin. C. de Bon. quæ Lib.* De quibus in sequentibus plura.

TH. XXVII.

2. Constituto usufructu usufructuarius extraneus cavere debet, se usurum boni viri arbitratu, & cum ususfructus ad eum pertinere desinet, restituturum quod inde extabit, *l. 1. pr. & §. 6. ff. Usufr. quemadm. cav.* Quod si Usufructuarius cautionem non præstiterit, non solùm actionem, quam pro consequendo usufructu habet, cum effectu intendere nequit, *l. 13. pr. ff. de Usufr. l. 6. pr. & §. 1. ff. Ut in possess. Legat. c.* sed etiam re tradita si ususfructûs nomine satisdatum non fuerit, durante usufructu dominus tam cautionem quàm rem ipsum condicere potest, *l. 7. pr. ff. Quodmod. Usufr. cav. l. 5. ff. de Usufr. ear. rer.* Ab hoc onere cautionis liberant Parentem novæ Constitutiones, *l. 6. §. 2. & in l. fin. §. sin autem. ff. de Bon. quæ Lib.* idque ex maxima confidentia & reverentia, quam leges habent de Patre erga liberos; nec ejus bona ut Tutoris sunt tacito pignori obligata, *l. 6. §. 2. & l. ult. C. de Bon. quæ Lib.* Cessat tamen hæc prærogativa, & pater hanc usufructuariam cautionem præstare tenetur (1) In rebus fungibilibus maternis & adventitiis, & quæ usu consumuntur, Scip. Gentil. *Tr. de Bon. Matern.* (2) Sicut bona Matris, ita Patris nuptias iterantis, obligata sunt liberis pro lucris conservandis; ac etiam pro aliis bonis à matre, maternâve lineâ ad filium translatis, *l. 8. §. fin. C. de Secund. Nupt. l. 12. vers. Exceptis. C. Qui pot. in Pign. l. 6. §. ult. C. de Bon. quæ Lib. Pinell. ad L. 1. de Bon. Matern. p. 2. num. 31.*

TH. XXIIX.

(3) Cujusvis Usufructuarii & Administratoris est, qui se in alienas res admiscet, inventarium conficere & rationem reddere administrationis suæ, *l.* 11. *§. recte. de Usufruct. quemadm. cav.* Pater tamen in bonis adventitiis per eum administratis non tenetur neque inventarium conficere, neque rationem reddere administrationis suæ, *l.* 6. *§. cùm autem.* 3. *C. de Bon. qua Lib*, quia inventarium illis faciendum est, qui tenentur rationem reddere, non aliis, *l.* 32. *C. de Episc. & Cler.* Sed Pater non tenetur rationem reddere, *d. §. non autem. C. de Bon. quæ Lib. l.* 8. *§ fin. C. de Secund. Nupt.* Ergo nec ad Inventarii confectionem obligatur, imò frustrà erit. Honestius tamen facit Pater vel avus si faciat inventarium, cùm bona Liberis & Nepotibus reservare teneatur, Scip. Gent. *c.* 11. *Tr. de Bon. Matern.* Sed quando filius est emancipatus, vel quando pleno jure bona pertinent ad Liberos, Quia tunc habetur pro extraneo, tenetur Pater rationem reddere administrationis suæ. Sic cum Pater materna bona malè administravit aut dissipavit, tacitè ejus bona certis casibus obligantur, *l.* 6. §. *fin.* Corn. *vol.* 3. *Consil.* 105. *in f.* Ad removendum autem Patrem ab administratione bonorum maternorum, & ad obliganda bona & reddendam rationem, exigitur dolus, nec sufficit culpa. Aliàs licet Parentes malè administrent illas res, quas coguntur restituere liberis, propter proprietatem, quam habent liberi in illis; tamen filii non possunt movere quæstionem, hoc est, non possunt obiicere illis, tu malè administras, *l.* 6. §. 2. *de Bon. qu. Lib.* quia contra decorum est, ut filii sint Objurgatores Parentum. At hoc non simpliciter est verum, sed intelligendum est secundùm *legem* 50. *ff. ad SCtm. Trebell.*

nisi

nisi Pater vel dolo versaretur in illis rebus, vel eas alienaret: Quia hoc casu potest quæstio moveri & res ei auferri, & Bona ea sunt tacitè obligata, & tenetur Pater rationes reddere, *l.* 6. *§.* 2. *verb. omnia circa &c.* Pinell. *ad L.* 1. C. *de B. M. p.* 2. *num.* 34. Sichard. *ad L.* 6. *de Secund. Nupt.* Incipit autem ista tacita hypotheca statim ab initio administrationis paternæ, non demum eo tempore, quo Pater aliquid malè administrare cœpit, *d. l.* 6. *§.ult.*

TH XXIX.

(4) Nulli Usufructuario, etiamsi ei ususfructus sit legatus, licet propriâ autoritate capere possessionem fundi, vel ingredi in quo ususfructus ei debetur, *l.* 1. *ff. Quor. Leg. l.* 5. *ff. de Acquir. vel amitt. Possess. l.* 5. C. *de Leg.* At Pater propria autoritate usumfructum, legitimum capere & administrare potest, neque opus ulla traditione judicis aut filii. Quia quidquid filius olim jure profectitii, vel etiam hodie ad ventitii apprehendit, id statim possidet pater, *l.* 1. *in pr. ff. Si quis à Par. manumiss. & l.* 79. *ibi. confestim acquiri neque momento aliquo. de Acqu. vel Omitt. hered.* De quo hodie nihil est immutatum, præterquam in sola proprietate adventitiorum, *t. t.* C. *de B. M. & de Bon. qu. Lib.* (2) quia ipsa lex non solùm plenam potestatem in rebus adventitiis tribùit, sed etiam omnem administrationem, *l.* 1. C. *de Bon. Matern.* Ergo ipsa lex sine hominis facto defert possessionem Patri. (3) Filius punitur qui vetat patrem possidere res adventitias, Ergo possessionem Pater ipso jure habet, non acceptam à filio, cùm nullibi dicatur filium debere possessionem patri tradere, sed non impedire quò minus possideat, *l.* 6. §. 2.

de

de Bon. qu. Lib. Parif. *Confil.* 37. *num.* 2. *lib.* 3. Gentil. *d. Tr. cap.* 14.

Th. XXX.

(5) Cùm Ufufructuarius nihil juris habeat in ipfam rei proprietatem, domino prohibitum non eft, durante adhuc ufufructu proprietatem ipfam alteri vel obligare, vel quovis modo alienare, *l.* 2. *Cod. de Ufufr.* Salvo jure ufufructuarii. Ufusfructus verò paternus ejufmodi alienationem nullo modo permittit, fed filio facultatem fuam proprietatem alienandi, hypothecæ titulo dandi, citra eorum voluntatem, quorum in poteftate funt, interdicit. *l.* 8. §. 3. *verf. Filius autem familias. Cod. de Bon. quæ Lib.*

Th. XXXI.

(6) Non tamen omnibus oneribus caret Ufusfructus hic Legalis, quanquam omnia emolumenta, quacunque ex re perveniant, ad ufufructuarium pertineant, *l.* 7. *princ.* §. 1. *& feq. ff. de Ufufr.* Sed onera, vectigalia, Tributa, quæ enumerantur, *d. l.* 27. pater Ufufructuarius ut extraneus fuftinebit. Cum Poffidens fundum & percipiens fructus teneatur ad folvendum cenfum & onera realia, quamvis contrarium cum eo convenerit à quo rem habet, cùm hæc rem fequantur, Parif. *Vol.* 1. *Conf.* 52. Hoc tamen adhuc in paterno ufufructu peculiare eft, quod Pater, penes quem maternarum rerum ufusfructus eft, debeat omnem rei tuendæ diligentiam adhibere; quod jure filiis debetur, per fe vel per procuratorem exigere, & fumptus ex fructibus impigrè facere, imò litem inferentibus refiftere, *l.* 1. *C. de B. M.* At extraneus ufufructuarius in quæftione tangente folam proprietatem, immunis eft à fubminiftratione expenfarum. Tenetur autem fiquid movetur circa ejus ufumfructum, cùm regulariter non obftrictus fit Ufufructuarius ad fumtus

tus

tus extrinsecos extra refectionem modicam rei, *l.* 8. *ff. de Usufr.*

TH. XXXII.

(6) Pater Usufructuarius tenetur filio alimenta subministrare, modò cum Patre cohabitare velit filius, ad quam cohabitationem, nisi sævitia Patris filium excuset, eum compellere potest, *l.* 1. *in f. l.* 3. §. 5. *De Lib. exhib.* Bœr. *Decis.* 195. *num.* 5. *&* 6. Si Pater iniquè deneget filio alimenta, effectus patriæ potestatis amittit, *Gl. l. pen. verb. Pæna. ad fin. C. de P. P. l.* 1. *§.* 3. *de Lat. Libert. toll.* Imò liberis etiam succurrendum adversus Creditores Patris, ut ex bonorum dotalium fructibus alantur, si aliunde non possint. Plus enim juris proprietario est in re sua, quàm Creditori in re sibi obligata, Faber *in Cod. Sabaud. def.* 6. *Tit. de Bon. Matern.* Ab hoc onere alimentationis vulgaris usufructuarius est exemtus. Et tantum de juribus prærogativis & oneribus Paternis.

TH. XXXIII.

Nunc ordinis ratio postulat, ut de Juribus filiofamilias in bonis Maternis competentibus videamus. Quoniam autem ea, datâ occasione, sparsim in præcedentibus attigimus, & potissimum circa effectus tractanda veniunt, ideo hic eò breviores erimus. Et consistunt partim in actionibus, quas filiusfamilias vel contra Patrem vel contra extraneos movere potest, (2) in dispositione, an aliquo modo de Bonis adventitiis disponere possit. Quod vulgò dicitur inter patrem & filiumfamilias, quia habentur pro una persona, *l. fin. C. de Impub. & alior. Substit.* litem subsistere non posse *l.* 4. *ff. de Judic.* neque inter eos subsistere obligationem civilem; *§.* 6. *Inst. de Inut. Stipul. l.* 2. *de Contr. Emt. l.* 4. *& l.* 11. *ff. de Judic.* id neutiquam

 procce-

procedit in bonis castrensibus, quia in iis habetur pro Patrefamilias, *l. 2. in f. ad SCtum Maced. l. 6. de Injust. Rupt. Irrit. l. 52. §. 6. ff. de Furt.* neque in adventitiis, quorum intuitu lis potest esse inter patrem & filium, cùm eorum dominium filio acquiratur, & filiofamilias acquisita sit obligatio quoad jus & dominium, *l. 1. C. de Bon. Mat. d. l. 2. ad SCtum. Maced. d. l. 6. de Injust. Rupt. d. l. 52. §. 6. ff. de Furt. Sichard. in Cod. ad l. 6. de Secund. Nupt.* Adhuc probatur per rationem *in d. l. 52. §. 5.* allegatam, in illis verbis: *cùm habeat unde satisfaciat.* Atqui Filius habet dominium adventitiorum bonorum, ex quo patri solvere possit, Ergo Patri omnino obligatur, & cum eo agere potest. Si verò de bonis adventitiis & maternis agere velit, necessariò requiritur consensus Patris, *l. ult. in f. pr. C. de Bon. quæ Lib. l. ult. C. de Annal. Except.*

Th. XXXIV.

Vivo Patre Filio exigua admodum est dispositio & potestas in bonis maternis & adventitiis regularibus. De bonis adventitiis irregularibus major est dispositio ac potestas. In his enim filiusfamilias liberè inter vivos disponere, non verò testari potest, *Nov. 117. c. 1. §. 1.* propter verbum διοικεῖν, quod significat disponere, & Testamenti factionem non comprehendit, sed administrare significat, Teste Ungebavero *in Exercit. Justin. 8. Quæst. 6.* Rittershus. *p. 5. Novell. c. 15. num. 8. & 9.* Probat hanc sententiam quoque *l. 11. C. qui Testam. fac. poss.* quæ lex non *ad l. 6. sed ad l. 8. C. de Bon. qu. Lib.* referri debet. In qua bona ità distinguuntur quemadmodum vult *d. l. 11.* Ad Contraria argumenta respondet Ungebaver *d. Exercit. qu. 6.*

Th. XXXV.

(3) Jus & favor liberorum simul cum tempore crevit, ita ut promulgatis Constitutionibus Constantini & Justiniani, contra illos non currat præscriptio, *l.* 1. *in fin. C. de Bon. Mat.* intellige ordinariam, & de iis bonis in quibus patri usufructus acquiritur. Non de castrensibus & quasi castrensibus, nec de iis bonis adventitiis in quibus patri nihil acquiritur currit præscriptio: quia in his non militat ratio excusans filium, quia agere non potuit, *Auth. nisi tricenualis. C. de Bon. quæ lib.* in illis verò cessat. Non excluditur tamen extraordinaria & tricennalis, quæ omnem actionem tollit, *l.* 8. *princ. C. de Præscript.* 30. *vel* 40. *ann. l.* 24. *ff. de Usurpat. & usucap.* ubi habetur hæc regula, Ubi prohibita est alienatio, ibi prohibetur usucapio & longi temporis præscriptio. Pinell. *in Authent. d. nisi tricennalis. C. de Bonis Mat. num.* 22. Cornc. *consil.* 294. *vol.* 2. *sub fin.* Perez *in Cod. Tit. de Bon. Matern. n.* 8.

Th. XXXVI.

Currit illud tempus præscriptionis postquam exierint ex patria potestate, non durante adhuc impubertate seu pupillaritate, *d. Authent. Novell.* 22. *c.* 2. cùm non valenti agere nulla currat præscriptio, *l. fin. ad finem. ff. de Annali exceptione*, si modò sit impedimentum juris negantis jus agendi, ut hic negatur filiofamilias in adventitiis, tunc enim præscriptio cessat, quòd si impedimentum facti sit, præscriptio non cessat, sed ex causa restitutio datur, Pinell. *in d. Authent. num.* 42. Böer, *decis.* 40. *num.* 3. Sed an restitutio in integrum adversus præscriptionem istam triginta annorum jam completam, filio concedenda sit ex causa ignorantiæ magna? Dd. inter se discordant: veriùs

videtur, quòd contra ejuſmodi præſcriptionem non detur reſtitutio, ne fruſtra jura loquentia de præſcriptione ſint ſtatuta. Apertè probat noſtram ſententiam *l. fin. C. de Præſcript. longi temporis.* ubi ea præſcriptio currit tam contra ignorantem quàm adverſus ſcientem; magis probat ratio ejuſdem legis, quæ ſtare non poteſt ſi reſtitutio admittatur, ibi nulla ſcientia vel ignorantia exſpectanda, ne altera dubitationis inextricabilis oriatur occaſio.

Th. XXXVII.

Finem cur Patri jure noviſſimo uſusfructus tantùm in bonis Maternis & adventitiis aſſignatus ſit, exprimit Imperator, *in l. 6. pr. C. de Bon. quæ lib.* Ut ſcilicet juri Patrio ita ſatisfiat ne filii lugeant. Nam proprietas ſi etiam ad patrem tranſiret, & ab hoc ad alios, puta fratres & extraneos transferretur, id nimis triſte ac luctuoſam foret liberis, qui videre cogerentur, vel ſudores ſuos vel etiam fortunæ indulgentiam, ac liberalitatem in alios transferri, *l. 6 C. de Bonis quæ lib.*

Th. XXXVIII.

Effecta bonorum maternorum ſunt ſequentia 1. Potiſſimum perſpicitur in ſucceſſionis materia, ubi bona materna maternis, ac paterna paternis, deferuntur. Harpprecht. *pr. Inſt. de Hered. quæ ab inteſt. deferunt. n.441.* Donellus *lib. 9. Comment. Jur. civil. cap.* 4 Berlich. *part.3. Concluſ.* 20 *num.* 4. *& ſeqq.* Diſſentit Baldus, Salicetus, Fulgoſius, Fachinæus, Treutlerus, & alii. Eo nimirum in caſu, quando defunctus relinquit tam conſanguineos, quàm uterinos. Ita ut conſanguineus excludat uterinum in bonis paternis, & uterinus conſanguineum

in

in bonis maternis, Schneidw. *ad tit. Inst. de Hered. qua ab intest. def.* Idem jus procedit in horum fratrum liberis : In nepotibus & ulterioribus non attenditur, Schneid. *d. l. num.* 22. Berlich. *part. 3. concl. 20. n. 6.*

Th. XXXIX.

1. Quod planè acquiratur proprietas filiis, Patri ususfructus, *Novell. 22. §. si verò exspectat. vers. & si quoque filii. l. 6. pr. C. de Bon. quæ lib. §. 1. Inst. Per quas personas cuique acq.* Ac proinde pater hæc bona tanquam adventitia, in quibus tantum usumfructum habet, alienare vel hypothecæ supponere nequit, *l. 1. in fin. C. de Bon. Mat. l. ult. C. de Rebus alien. non alienandis.* Scipio Gent. *Tr. de Bonis Maternis, c. 13.* Circa bona tamen liberorum potest vel transigere vel compromittere. Nec enim tam strictè cum patre agendum est, cùm nulla lex reperiatur quæ transactioni vel compromisso interdicat, sed potiùs plenissimam potestatem ei tribuant *l. 1. C. de Bon. Mat. & passim. C. h. t. l. 1. C. de Bon. quæ lib.* Ergo quoque hæc duo compromittere & transigere *1.* patri permissa sunt ; Excipitur enim sola alienatio & hypothecæ suppositio ab illa libera potestate. Jam exceptiones confirmant regulam in casibus non exceptis, *l 12. §. 42. & 43. ff. de Fundo & Instrum. leg.* 2. Pater ob causas necessarias alienare res adventitias potest, *l. 8. §. 2. C. de Bonis quæ lib.* Talis autem causa vidètur esse transactionis & compromissi, cùm non sint nisi de rebus controversis. 3. quia pater omnino potest actiones movere & exercere in judicio in his rebus, *d. l. 6. §. 4.* Ergo. Per-

missa tamen est alienatio, si subsit causa necessaria, *l.* 7. *ff. de Fund. dot.* quemadmodum fit æris alieni vel legatorum vel fideicommissorum solvendorum gratia. Ideò si Pater res adventitias ob necessitatem æris alieni alicui distrahere neglexerit, tenetur solvere debita ex suo usufructu unà cum usuris, *l. ult. C. de Bon. Mat. l. 6. §. 2. C. de Bon. quæ lib. l.* 13. *ff. Familiæ hercis.* item quæ tempore perirent, seu quæ servari non possent, vel quæ sine utilitate sumptuosa essent, quasi tunc alienandi causa necessaria sit, *l.* 5. §. 1. *ff. de Jur. delib.* ibi. *tractu temporis deteriores*, & ibi. *sumptuosa veluti jumenta &c.* & ibi. *æs alienum quod sub pœna vel pignoribus debeatur. l.* 56. *ff. de Petit. hered. l.* 8. *ff. de Minorib. l.* 22. *in fine. C. de Administr. tut. l. ult. C. de Bon. Matern.* Non sufficere tamen videtur justa & necessaria causa alienationis adventitiorum immobilium, sed insimul requiri videtur decretum judicis, *l. si magis puto. §. si æs. l. si fundus sterilis. ff. de Rebus eor. l.* 5. *ff. de Jur. delib.* prout statuit Mynsing. *Cent.* 6. *Obs.* 61. In patre tamen alienante diversum obtinere puto; his non obstantibus, cum ita securus redditur emptor *d. l. ult.* §. *pen.* ibi. *sine periculo vendere paternæ pietati licet.* Neque leges hæ novæ decretum in alienandis adventitiis bonis requirunt: deinde quia idem constitutum est in Episcopo administratore & patre pauperum, ut possit sine decreto eorum res immobiles alienare, *l.* 21. *C. de SS. Eccles.* Scip. Gent. *d. Tr. cap.* 19. Anton. Faber. *in Cod. Tit. de Bon. quæ lib. defin.* 3.

TH. XL.

3. Quòd hæredem ab intestato habere possit filius in bonis hisce. Olim non, Sed pater occupabat

hæc

hæc jure peculii, uti hodieque peculium adventitium, *l. quod scitis. 3. C. de Bon. quæ lib. l. ult. C. Comm. de success. & Authent. De hered. quæ ab intest. §. 1.* Olim mortuis omnibus filiis & descendentibus, plenum dominium ad parentem redibat. Hodie verò ad hæredes quoslibet & extraneos, præter partem quam parens exceperat, quo casu deficerent liberi. *Novell. 2. c. hoc autem. §. cum igitur. Novell. 22. & §. quoniam infirmas. Authent. ex Testamento. & Authent. sed ei si quis. C. de Secundis nupt.* Quod confirmant Novella & Constitutio Sacratissimi Imperatoris 68. jubens hoc observari in successionibus liberorum & nepotum, quæ tunc temporis nondum fuerant delatæ, quod mortuo filio habente bona materna seu adventitia ea ad liberos, his non extantibus ad fratres, & denique his deficientibus demum ad parentes transferantur, *l. fin. C. Comm. de success. l. 3. & 4. C. de Bon. quæ lib.* Jure tamen Novellarum concurrit pater cum fratre, *Novell. 118. c. 2.*

Th. XLI.

4. Quòd pater emancipando filium dimidiam partem ususfructus quasi pro pretio emancipationis retineat, *§. 2. Inst. Per quas pers. l. 6. §. 3. C. de Bon. quæ lib.* quod in tantum obtinet, ut etsi pater in emancipatione sibi expresse hoc præmium non reservaverit, nihilominus tamen dimidius ususfructus ei retineatur, *l. 6. §. 3. C. de Bon. quæ lib.* 5. Quòd filiusfamilias vivente patre de hoc peculio adventitio & materno non testari, nec illud inter vivos invito patre alienare possit, *l. fin. §. 5. vers. filius autem. C. de Bon. quæ lib. l. ult. C. de Rebus alien. non alienand.*

TH. XLII.

6. Quòd si filius committat delictum, propter quod bona ejus confiscanda sunt, adventitia tamen non confiscentur nec patri auferantur, *l. 43. §. 1. ff. de Jur. fisci. l. fin. §. 5. vers. filiis autem. ibi. citra voluntatem. C. de Bon. quæ lib.* argumento *l. 3. ff. de Bonis Proscr.* Fachin. *Lib. 9. Controvers. c.* 47. Interest enim patris, non tantùm ratione usufructus competentis non amitti à filio bona adventitia, sed etiam propter jus & spem successionis, in quo jure non debet filii delictum patri nocere, & rem patri in eum eventum destinatam ac debitam auferre. Donell. *in Comm. ad Cod. ad l. si quis in tantam. 7. C. Unde vi, num.* 14. Faber. *in Cod. Sabaud. definit.* 4. *Tit. de Bon. quæ lib.* Ad contraria respondet Emanuel. Mendez. *in Comm. ad d. l. 6. C. de Bonis quæ lib. part. 1. Rubr. de Confiscatione peculii adventitii ex delicto filiifamilias. num. 86. & seqq. p. 124.* 7. quod hæc bona adventitia non conferantur in hereditatem paternam, *l. fin.* C. *de Collat.* quoniam proprietatis jure patri non sunt quæsita, quamvis in hisce bonis pater habuerit usumfructum qui morte extinctus est, *d. l. ult.* Quid si usufructus paternus & legitimus filio sit remissus vel cessus, eritne extra collationem? quod negat Cujacius ad *Novell.* 18. argumento *d. l. ult.* ubi ideo non conferuntur adventitia, quòd suo jure liberi ista bona habeant, non etiam quòd à patre. Igitur quod patri acquiritur, uti usufructus adventitiorum, si illum sibi concessum habeat filius à patre, in collationem veniet, ne aliàs causetur inæqualitas quoad alios liberos: Contraria tamen probabilior est, quæ

fundata est in *l. 6. §. 2. in f.* C. *de Bonis. quæ lib.* ubi usufructus quem filius consensu patris possidebat, extra collationem esse dicitur, illumque eum lucrari post mortem patris, nec transmitti posteritati vel successioni patris, Carpz. *p.* 2. *Constit.* 10. *defin.* 14. Nec est quod quis obiiciat, è bonis patris usumfructum abire, ad filium verò venire, nam ille non tam amittit quàm non acquirit, hic non tam acquirit quàm non amittit, *l.* 5. *§.* 1. *ff. de Donat. inter vir. & ux. l. 6. in pr. ff. Quæ in fraud. cred.* Perez. C. *de Bon. qu. Lib. n.* 8. 8. quod pro debitis filii non possit fieri executio in adventitia bona, vivente & invito patre, Emanuel Mendez. *d. l. num.* 153. argumento *l. fin.* §. 5. *vers. filii autem.* C. *de Bonis quæ lib.* 9. quod pater tanquam legitimus administrator omnia possit agere, tam in quàm extra judicium, ratione hujus peculii, *l.* 1. C. *de Bonis. Mat.* Sed hoc obiter monendum. Neque ea quæad effecta vel causas retulimus, Logicorum regulis fortè ex asse consentire, neque propria effecta solius juris bonorum maternorum esse.

Th. XLIII.

Diximus Th. 41. quòd alienatio adventitiorum patri prohibita sit, jam reliquum est, ut de vi hujus interdictionis, deque remediis filio à lege datis videamus. Si igitur pater res adventitias alienaverit, alienatas revocare ac vindicare potest pater filii nomine, & filius proprio, propter dominium competens, *l.* 1. *in fin.* C. *de Bon. Mat.* quod aliàs ex trita illa regula absurdum est, Quem de evictione tenet actio, eandem agentem repellit exceptio, *l. vindicantem.* 17. *ff. de Evict.* Resp.

ibi enim repellitur venditor ſi venit jure proprio contra alienationem quam fecit, prætendens forte ſe ex nova cauſa dominium aſſecutum. Hic autem pater obligatus non ex ſua perſona revocat, ſed nomine filii ut adminiſtrator. Scip Gent. c-18. de filio nullum dubium eſt, quin reſcindere, revocare, & vindicare poſſit res materni generis, à patre alienatas, etiamſi alienationes conſentiente filio ſint factæ, cùm ea adeò nulla ſit, ut nec ſi patris heres ſit filius, eam ratam habere cogatur, quod enim contra leges factum, approbari nec debet nec poteſt, Faber *in Cod. Sab. definit. 2. de Bonis Mater.* An autem patre vivente vel mortuo alienationem rerum adventitiarum revocare poſſit filius? non eſt adeò expeditum. Nos amplectimur ſententiam eorum, qui ſtatuunt, filium patre ſuperſtite poſſe contra ejus factum venire & revocare contractum, *arg. l. 50. ff. ad SC. Trebell.* ubi auditur filius qui conqueritur de iniquâ patris alienatione, in bonis in quibus tantùm ſpem non dominium habet, Ergò à fortiori audiri debet in bonis adventitiis quorum habet proprietatem. (2) Impedimentum juris eſt tantùm ex poteſtate patriâ, non verò ex vita patris *d. Authent. niſi tricennalis.* (3) *in d. Authent.* in favorem liberorum tantùm non curvit præſcriptio, durante adhuc patria poteſtate, non tamen iis præciſa eſt facultas agendi contra alienationem (4) rationibus filii magis conſulitur ſi res integra ſervetur, ne lapſu temporis difficilior reddatur ejus perſecutio aut revocatio, maximè cùm *Dd.* tradant, mortuo patre filium heredem non admitti contra alienationem. Pinell. *ad l. 1. part. 3. num. 74. & Authent. niſi tricennale. num. 44. & ſeqq.* Perez. *in Comm. Cod. in tit. de Bonis Mat. num. 6.*

Th. XLIV.

Contraria ſeu modus quo amittitur jus maternorum bonorum, partim eſt communis cùm vulgari jure uſusfructus, partim proprius hujus paterni. Communis maximè eſt, quod morte naturali patris ut uſufructuarii ſolvatur, *princ. Inſt. Quibus modis patria poteſt. ſolv. l. 5. ff. De his qui ſui vel alieni juris. l. 3. § fin. ff. h.t. §. 4. Inſt. de Uſufructu. l. pen. C. eod.* 2. capitis diminutione, *§. 4. Inſt. de Uſuf. l. 1. pr. ff. Quibus mod. uſufr. vel uſus fini.* verum eſt de maximâ & mediâ non minimâ, *l. pen. §. 2. C. de Uſuf.* A qua ſi reſtitutione Principis plenaria quis liberatur fuerit, quid obtineat, vide *l. 3. ff. & l. 1. & 2. C. de Sent. paſſ. & reſt.* Hodie ſublatis veteribus iſtis capitis diminutionibus, ad exemplum earum banno Imperiali finitur, Gail. 2 *Obſ. 86. n.* 10. Joh. Herm. Stam. *de Hominibus propriis, lib. 1. tr. 3. c. 7 & 4.* Quid ſi pater capitis damnatus vel bannum Imperiale paſſus ſit, an uſusfructus tranſeat ad fiſcum quamdiù pater vivit? Neutiquam, cùm ſtatim ac pater damnatus eſt uſusfructus filio cedit, & cùm proprietate conſolidatur, quia in peculio profectitio eadem ratione conſtitutum eſt, ut id ſeparetur & adjudicetur filio, publicatis bonis patris ejus, *l. 3. §. utrum. in fin. ff. de Minoribus.* Si id juris eſt in peculio profectitio multò magis in adventitio, quod ad eum in ſolidum patre mortuo pertinet. 2. quia patria poteſtas cauſa efficiens uſusfructus ſoluta eſt ſtatim pœnâ patris, *l. fin. C. de Sentent. paſſ. l. 2. C. de Bonis proſcript.* 3. quia id nuſpiam reperitur, fiſco applicari hunc uſumfructum debere, & in cauſis dubiis potius contra fiſcum debemus reſpondere *l. non puto. 10. ff.*

de Jure fisci. 3. Non utendo per modum & tempus, *d. §. 4. Inst. de Usufruct. l. 20. & 25. C. eod.* Tempus autem indistinctè, sive ususfructus sit rei mobilis vel immobilis, est decem annorum inter præsentes, 20. verò inter absentes, *l. pen. C. de Servit. & aqua. l. fin. C. de Præscript. longi temp.* quod si tantum alternis mensibus ususfructus sit concessus, tunc 30. vel 40. annis præscribitur, secus si alternis diebus ac noctibus, *l. 7 ff. Servitutis quemad, amitt.* junctâ *l. fin. C. de Serv. & aqua.* 4. Interitu aut mutatione rei in qua ususfructus debetur, *d. §. 4. Inst. de Usufructu. l. 23. & seqq. ff. Quib. mod. ususfr. am. l. 5. §. 2. & 3. ff. eodem.* quod intelligendum est de totali rei interitu, nam si ex parte res corruat, in altera parte quæ superest, subsistit, *l. 23. ff. de Usufruct.* non tamen prorsus extinguitur ut communis, sed cùm re restituta reviviscit, quia durat adhuc patria potestas, quod speciale est in hoc usufructu legati. 5. Remissione, si enim pater usumfructum lege oblatum non perceperit, sed liberis administrationem permiserit, censetur illis usumfructum donasse. Unde patre defuncto coheredes quicquam percipere nequeunt *l. 6. §. non autem. 2. C. de Bon. quæ lib.*

Th. XLV.

Propries modis solvitur 1. Emancipatione, postquam enim liberi emancipati sunt, sibi ipsis solis omnia in solidum acquirunt, nihil patri, *l. 1. ff. Per quas personas.* Excepta virili portione ususfructus in hereditate materna vel materni generis, non in aliis adventitiis bonis, *l. 3. C. de Bonis Mat.* Hodie emancipatio tacitè fieri præsumitur, si pater liberis suis res suas tacitè habere permittat: de

jure

jure Saxonico quando liberi majorennes à parentibus se separant, vel seorsim habitant, propriam œconomiam instituunt, (ut refert & hujus consuetudinis testes cumulat multos Berlich. *part. 2. Pract. conclus. 11. num. 23. & seqq.*) pro emancipatis habentur. Jure Romano liberorum nuptiis jus usufructus & patriæ potestatis nec minuitur nec solvitur, *l. 12.* C *de Collat. l. pen.* C. *de Dotis Collat. l. 7.* C. *de Liberis exhib. l. 1.* C. *de Bon. quæ lib.* Aliud receptum apud plerasque Europæ nationes, prout pluribus testatur Joh. à Sande *lib. 2. def. 5. in Decis. Frisicis.* Alb. Gent. *Tract. de Nuptiis lib. 3. c. 1.* Boër. *Decis. 97. num. 3.* 2. Amittitur patria potestas dignitate, olim quidem sola patriciatûs, *§. 4. Instit. Quibus mod. patr. potest. solvit.* à patria potestate liberabat, *l. ult.* C. *de Consulibus.* hodie verò quælibet quæ à Curia liberare solet, cujusmodi 12. enumerantur in *l. fin.* C. *de Decurionibus*, quibus annumeranda Episcopalis dignitas, *Authent. sed Episcopalis.* C. *de Episc. & Cleric. Novell.* 81. *c.* 3. Ita autem liberati à patria potestate suorum heredum & cætera legitima jura, quæ dependent à patria potestate, intacta retinent *d. Novell. 81. c. 1.* Non verò Doctoratus, Carpz. *part. 2. const. 10. def. 4.* Treut. *volum. 1. Disput. 2. Th. ult. Lit.* C. *l. 4.* C. *de Advocatis. l. 1. & l. ult. in fin. pr. & §. fin.* C. *de Inoff. testament.* Ex quibus apparet disertissimos judiciorum Advocatos, in quibus unà cum eloquentià juris & legum scientia requiritur, nexu patriæ potestatis non fuisse liberatos, Ergo verisimile est nec doctoralem dignitatem liberare. 2. quæ dignitates non liberant à curia, illæ etiam non liberant à patria potestate, *d. Novell.* 81. *c.* 1. Sed sola Jurisconsulti dignitas non liberat, *l. ult. l.* 36. C. *de Decurion. lib. 10. Novell. 38. pr. & §. 3.* Ergo. 3. quia patria potestas solvitur jure, sed nullum jus est, quo

intro-

introductum ſit dignitatem doctoralem filium à patria poteſtate liberare

Th. XLVI.

(4) Mod. Expoſitione infantum, *l.* 2. C. *de Infant. expoſit.* Patriâ poteſtate indignus eſt pater, qui filios exponit & alimenta denegat, & per conſequens indignus uſufructu paterno tanquam commodo.

S. D. G.